

de aandacht. Het weinig bezochte Wormdal bij Rimburch is toch al een bezoek waard, met zijn hellingbossen van zandig, droog type, met opmerkelijke flora en fauna. Nu is er een mooi oud kasteelpark bij gekomen, benevens beemden met stukken moerassig laagveen, dat in Zuid-Limburg zeldzaam is. Tegen de spoorbaan aan ligt drogere grond met weiden en akkers. Boven de spoorbaan verrijst een droge helling met dicht bos, dat ook bij het bezit van het kasteel Rimburch behoort, maar Duits bleef. Hierin lag een ring van bunkers, waar in de herfst van '44 hevig om is gevochten. Dit bos, dat van Nederlandse zijde gezien het dal naar het Oosten toe zo fraai afsluit, is dan ook op vele plaatsen zwaar gehavend.

Men bereikt het kasteel Rimburch via een houten noodbrug over de Worm. Vlak hierbij ligt op Duits gebied een schilderachtige, eeuwenoude korenmolen met waterrad. Het kasteel bereikt men langs een poortgebouw van recente datum, in stoere, Limburgse kasteeltrant gebouwd. Het slot zelf heeft een oude en belangrijke historie, maar is door tal van bouwmeesters behandeld en niet zelden mishandeld. Het wordt bewoond door baron Siegfried von Brauchitsch, die ons tijdens de voor-excursie met voorkomendheid op zijn bezit heeft rondgeleid. En er herhaaldelijk op moest wijzen, dat de afgelopen oorlog ook hier ernstige schade heeft aangericht.

Dit is ook zichtbaar in het park, waar door granaatvuur gaten in de beplanting werden geslagen en bomen werden gehavend. Toch is wat er staat nog zeer fraai en alleszins een bezoek waard. Er is een grote soortenrijkdom, zowel aan loofhout als aan coniferen. Men ziet oude abelen, platanen en lariksen van geweldige afmeting. Dicht bij de ringgracht staat een flinke moerascypres met goed ontwikkelde ademwortels. Prachtig is ook het kleurenspeel der verschillende lovertinten.

Er is een grote vogelrijkdom; wij hopen dan ook dat ornithologen op de a.s. excursie niet zullen ontbreken. Het park is min of meer verwilderd, en de gracht — wellicht een oude zijarm van de Worm — half dichtgegroeid, biedt prachtige nestgelegenheden. Bodemplanten die de aandacht trokken waren de struisvaren (*Matteuccia Struthiopteris*), uit Duits bos hierheen gebracht, en de kaardebol (*Dipsacus silvester*).

Buiten de gracht beginnen aan de Zuidzijde de beemden, die tegenwoordig droger zijn dan vroeger. Toch liggen er nog interessante stukjes moeras op laagveenbodem. Wij vonden hier o.a. het handekenskruid (*Orchis majalis*) in bloei en iets hoger op de knolsteenbreek. Bij de komende excursie zal de moerasflora rijker in bloei staan. Interessant is ook de „bomtrechterflora”, die zich ontwikkelde in ronde, met water gevulde gaten, overblijfselen van een bom-aanval op de spoorlijn in '43. Hier pluizen nu de lisodden en jaagt men wilde eenden op.

Tenslotte bezichtigden we nog overblijfselen van oude kasematten en verbindingsgangen om het slot heen. In een apart gebouwtje vindt men nog stukken van Romeinse grafstenen met duidelijk leesbare inscripties, destijds opgegraven uit de fundering van een brug. Te Rimburch was nl. in de Romeinse tijd een nederzetting in verband met het feit, dat de grote heerbaan Maastricht-Keulen op deze hoogte over de Worm ging.

Heerlen.

Dr. M. BRUNA.

OP ZOEK NAAR DE IDEALE BRAAM,
MET BESSEN DIE LEKKER VAN SMAAK EN
GROOT VAN STUK ZIJN.

Van de minder algemeen gekweekte fruitsoorten verdient o.a. de braam meer aandacht. De vele botanische soorten en hybriden, die zowel in Europa als in N. Amerika te vinden zijn, lopen, wat eigenschappen betreft, sterk uiteen. Zo varieert de groeiwijze van rechtop tot liggend, de bedoorning van fijn, priemvormig tot sterk, haakvormig. Dat ook smaak en afmeting der vruchten belangrijk kunnen verschillen, weet ieder, die wel eens wilde bramen heeft gezocht.

De meeste grootvruchtige bramen, die als handelsproduct worden gekweekt, zijn afkomstig van selecties uit het wild, d.w.z. van bij toeval in het wild ontstane hybriden. In Engeland verzamelde men op deze wijze een tamelijk uitgebreid sortiment en ook in Amerika zijn van oudsher voor de uiteenlopende gebieden aanbevelenswaardige rassen bekend. Noch in Engeland, noch in Amerika is men echter met de ter beschikking staande rassen tevreden en men zoekt er nu meer stelselmatig, o.a. door het maken van opzettelijke kruisingen, naar verbetering.

In ons land kennen wij als handelsbraam eigenlijk alleen de „Himalaya”, die echter verschillende nadelen heeft. Hij is b.v. niet voldoende winterhard en de sterke bedoorning is hinderlijk bij het plukken. Dit ras, dat zou stammen van een W. Europese soort, *Rubus procerus* P. J. Muell., werd naar Amerika overgebracht en vond daar langs de Westkust der Verenigde Staten zulke gunstige groeivoorwaarden, dat het er op grote schaal verwilderde! Hetzelfde geldt voor de in ons land vrij veel gekweekte „*Rubus laciniatus*” (ook genoemd de „Parsley leaved” of „Oregon Evergreen”). Deze braam, die wel als een mutatie van de W. Europese *Rubus vulgaris* Wh. et Nees. wordt beschouwd, is beter winterhard, maar even doornig, terwijl de opbrengst bij die van de Himalaya achter blijft. Ook voor ons land is de „ideale braam” dus nog niet gevonden. Maar al wint men in het buitenland in de toekomst een verbeterd ras, dan behoeft dit, o.a. met het oog op klimaatsverschillen, nog niet van betekenis te zijn voor Nederlandse omstandigheden en wij doen dan ook het beste om zelf te gaan zoeken. Allereerst zullen wij daarbij de mogelijkheden van onze inheemse bramen beter moeten kennen.

Het Biologische Station te Wijster wil daarom trachten een collectie wilde vormen met gunstige eigenschappen bijeen te brengen. Voorlopig kan daarbij alleen worden gelet op vormen uit de naaste omgeving, dus uit het midden van Drente. Maar ook in Twente, de Achterhoek en in Limburg zullen zeker bramen groeien, die waard zijn om in deze collectie te worden opgenomen. Het is vrij eenvoudig om van een braamstruik jonge planten te verzamelen. In de loop van Augustus ontwikkelen zich bij de liggende vormen n.l. jonge planten aan het uiteinde van de stengels, terwijl van de rechtop groeiende struiken altijd wel worteluitlopers kunnen worden afgestoken.

Dit artikeltje zou ik daarom willen eindigen met een verzoek. Zouden degenen, die in hun omgeving een werkelijk opvallend goede braamstruik kennen (d.w.z. met krachtige groei, niet te sterke bedoorning en met smakelijke vruchten van behoorlijke afmeting) hiervan bij gelegenheid een stukje willen opzenden naar Wijster? Adres: Mej. A. J. ter Pelkwijk, Biologisch Station, Wijster (Dr). Wij krijgen dan een

overzicht van de mogelijkheden en, wie weet, vinden wij nog eens de „ideale braam”!

A. t. P.

HEEMSCHUT-PRIJSVRAAG.

De Firma Allert de Lange, uitgeefster van de bekende Heemschutserie heeft, in samenwerking met de Bond Heemschut, een prijsvraag uitgeschreven, waarvan de opgave luidt: „Het schrijven van een verhandeling de culturele schoonheid van Nederland, gefundeerd op de onderwerpen die in de verschillende verschenen Heemschutdelen behandeld zijn”.

De voorwaarden tot deelname zijn:

- 1) De omvang van de verhandeling mag maximaal 3000 woorden zijn.
- 2) De inzendingen moeten vóór 1 Sept. 1949 bij de uitgeefster, Damrak 62, Amsterdam C. binnengekomen zijn.

Dit initiatief van de Firma Allert de Lange, die zich door haar uitgave ook op natuurhistorisch gebied zo verdienstelijk heeft gemaakt, verdient zeker bij onze leden alle belangstelling.

BOSBRAND.

In de dagbladen van Dinsdag 24 Mei l.l. kon men weer een kort berichtje lezen over een flinke bosbrand op de Veluwe. Het laconieke zinnetje op het eind: „oorzaak een brandende sigaret”, geeft ons te denken. Méér dan ooit dient men de nog resterende recreatiegebieden van ons land te ontzien. Een ieders aandacht wordt hiervoor gevraagd.

Het is daarom een goede gedachte geweest van de Nederlandse Heide Maatschappij om de brochure „Bosbrand” door M. de Koning, te doen herdrukken en deze gratis ter beschikking te stellen van belangstellenden.

We bevelen dit geschriftje gaarne aan; het kan aangevraagd worden bij de Directie van de Ned. Heide Mij., Afd. Propaganda te Arnhem. Mogen velen onzer leden aan deze oproep gevolg geven en in wijde kring voor deze zaak propaganda maken.

TER OVERNAME

aangeboden door de heer H. v. d. Meulen, Eikenlaan 7 te Geleen, wegens emigratie naar Amerika, 10 insectendozen, zijden net met opvouwbare beugel, kleine microscoop, verzamelglasjes.